C U R T E A D E A P E L B Ă L Ţ I

Dosarul nr.21rji-890/23 Judecătoria Edineț (sediul Briceni)
Judecător: A.Andronache

D E C I Z I E
În numele Legii

15 august 2023 mun.Bălţi

Colegiul penal al Curţii de Apel Bălţi

Avînd în componenţa sa:
Preşedintele şedinţei Ion Talpa
Judecătorii Svetlana Şleahtiţki și Oxana Mironov
Cu participarea:
Reprezentantul penitenciarului nr.2 Lipcani Tatiana Caraion
Avocatului Vadim Gligor
Translator Angela Cruc

a judecat în şedinţă publică în ordine de recurs, recursul directorului Penitenciarului nr.2 Lipcani, comisar de justiție, Andrei Socol și recursul avocatului Andrei Lavric în interesele condamnatului Baților Iuri declarate împotriva încheierii Judecătoriei Edineț (sediul Briceni) din 31.05.2023, privind examinarea plîngerii condamnatului Baților Iurii, împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale.

După expunerea esenţei cauzei de către judecătorul-raportor, ţinînd cont de argumentele invocate în recursuri, în raport cu materialele cauzei şi prevederile legii în vigoare, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă :

1. La data de 23 martie 2023 în Judecătoria Edineț, sediul Briceni a fost înregistrată plângerea condamnatului Baților Iurii împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale. În motivarea plângerii condamnatul a invocat că, prin sentința Judecătoriei Chișinău din 03.06.2021 i-a fost stabilită pedeapsa în baza art. 186 alin. (2) Cod Penal cu închisoare pe un termen de 02 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, și execută pedeapsa în Penitenciarul nr. 2 Lipcani. Astfel, în P-2 Lipcani s-a deținut în condiții inumane, și anume: nu se respectă norma spațiului locativ de 4 m2; lipsa sistemului de ventilare; iluminarea celulelor insuficientă; asistența medicală necalitativă; apă potabilă de calitate rea; în perioada rece a anului în celule frig;

lipsa locului pentru uscarea hainelor; celule populate cu diferite insecte. Condamnatul Baţilin Iurii a solicitat să fie constatat faptul deţinerii în condiţii inumane în Penitenciarul nr. 2 Lipcani.

2. Prin încheierea Judecătoriei Edineț (sediul Briceni) din 31.05.2023, s-a admis plîngerea condamnatului Baţilin Iurii împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

S-a constatat faptul că, Baţilin Iurii a fost deținut în perioade 15 noiembrie 2021 - 17 ianuarie 2022, 03 mai 2022 - 15 mai 2023, în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în total o perioadă de 440 (patru sute patruzeci) zile, în calitate de condamnat.

În condițiile art. 473/4 alin. (4) CPP, s-a redus pedeapsa lui Baţilin Iurii, cu 44 (patruzeci și patru) zile pentru 440 (patru sute patruzeci) zile, în care acesta s-a aflat în detenție, în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, cu calculare a 1 (unu) zile de reducere pentru 10 (zece) zile de detenție.

Termenul pedepsei definitive stabilită lui Baţilin Iurii, născut la 22.05.1995, prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 03 iunie 2021 cu închisoare pe un termen de 02 (doi) ani, s-a redus cu 44 (patruzeci și patru) zile.

3. Încheierea primei instanțe a fost atacată cu recurs de către directorul Penitenciarului nr.2 Lipcani, comisar de justiție, Andrei Socol, solicitînd casarea încheierii Judecătoriei Edineț (sediul Briceni) din 31.05.2023.

Menționează că, prezumția absolută de încălcare a art.3 nu poate fi infirmată în mod normal decît dacă sunt reuniți următorii factori: 1) reducerile spațiului personal în raport cu minimul recomandat de 3 m^2 sunt scurte, ocazionale și minore; 2) ele sunt însoțite de o libertate de mișcare suficientă în afara camerei și de activități în afara camerei adecvate; 3) reclamantul este încarcerat într-o instituție care oferă, în general, condiții de detenție decente și nu este supus la alte elemente care ar putea fi considerate circumstanțe agravante ale unor condiții de detenție precare.

Prin prisma celor inserate în raportul întocmit de administrația Penitenciarului nr.2 Lipcani privitor la condițiile de detenție, susține că Baţilin Iurii nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman și/sau degradant, fiindu-i acordat minimum de condiții pentru executarea pedepsei.

3.1. Încheierea primei instanțe a fost atacată cu recurs de către avocatul Andrei Lavric în interesele condamnatului Baţilin Iurii, solicitînd casarea încheierii Judecătoriei Edineț (sediul Briceni) din 31.05.2023 și emiterea unei noi hotărîri

prin care în condițiile art. 473/4 alin. (4) CPP, să-i fie redusă pedeapsa lui Baţilin Iurii cu calculare a 3 (trei) zile de reducere pentru 10 (zece) zile de detenție.

4. Ședința instanței de recurs a avut loc prin intermediul teleconferinței.

Reprezentantul Penitenciarului nr.2 Lipcani, Caraion Tatiana, în ședința de judecată, a solicitat admiterea recursului declarat de Penitenciarul nr.2 Lipcani împotriva încheierii judecătorului de instrucție.

În fața instanței de recurs, avocatul Vadim Gligor și condamnatul Baţilin Iurii au solicitat respingerea recursului penitenciarului declarat și admiterea recursului declarat de avocat.

5. Verificînd temeinicia argumentelor invocate de recurenți în raport cu materialele puse la dispoziţia instanţei de recurs, ascultînd opinia participanților la proces, Colegiul penal ajunge la concluzia că, recursurile, urmează a fi respinse ca nefondate.

Colegiul penal își întemeiază soluția pe art.449 alin.(1) pct.1) lit.a) Cod de procedură penală, potrivit căruia, *(1) judecînd recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: 1) respinge recursul, menţinînd hotărîrea atacată, dacă:a) recursul este nefondat*.

6. În susținerea soluției adoptate, Colegiul penal se va referi la unele prevederi legale ce reglementează punerea în executare a hotărîrilor judecătorești cu caracter penal și anume.

Potrivit art.469 alin.(1) pct.17^{1}) Cod procedură penală, *la executarea pedepsei, instanţa de judecată soluţionează chestiunile cu privire la constatarea condiţiilor de detenţie a condamnaţilor*.

Potrivit art.473^{2} alin.(3) Cod de procedură penală, *Condamnaţii care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei*.

Potrivit art.473^{2} alin. (5) Cod de procedură penală, *Plîngerea referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune pe parcursul detenţiei în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale sau în termen de 6 luni de la data cînd nu mai sînt deţinuţi în astfel de condiţii, dar nu mai tîrziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenţie.*

Potrivit art.473^{3} alin.(2) Cod de procedură penală, *sarcina probaţiunii lipsei de încălcare a condiţiilor de detenţie invocate de condamnat sau prevenit şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administraţiei instituţiei penitenciare*.

Potrivit art.473^{4} alin.(4), (5) Cod de procedură penală, *(4) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^{2} alin.(3), instanţa de judecată*

dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculîndu-se de la 1 la 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. (5) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei băneşti în mărime de pînă la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente.

7. Efectuînd controlul legalității și temeiniciei încheierii adoptate de prima instanță pe marginea plîngerii condamnatului împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, Colegiul penal stabilește că, la emiterea acesteia, instanța de fond a ținut cont de chestiunile ce urmează a fi soluționate, a aplicat corect normele procesuale incidente speței deduse judecății, prin ce își însușește caracter legal și întemeiat.

În aceiași ordine de idei, instanța de recurs stabilește că recursul administrației Penitenciarului nr.2 Lipcani și recursul avocatului Andrei Lavric în interesele condamnatului Baţilin Iurii declarate împotriva încheierii Judecătoriei Edineț (sediul Briceni) din 31.05.2023, sunt nefondate și pasibil respingerii.

8. Din materialele cauzei urmează că, prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 03 iunie 2021, Baţilin Iurii a fost condamnat în baza art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa cu închisoare pe un termen de 02 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Termenul executării pedepsei s-a calculat din momentul reținerii. În termenul executării pedepsei se va include termenul reținerii de la 17.10.2020 până la 19.10.2020 (f.d. 18 - 19). Sentința a devenit executorie la data de 18.06.2021 (f.d. 20).

Prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 06 octombrie 2022 s-a constatat faptul deținerii condamnatului Baţilin Iurii în condiții inumane și degradante contrare prevederilor art. 3 CEDO în Penitenciarul nr. 5 Cahul, fiind redus termenul pedepsei cu 18 zile, în condițiile art. 473/4 alin. (4) CPP (f.d. 21 - 22).

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 27 martie 2023, încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 06.10.2022 a fost menținută fără modificări (f.d. 23 - 24).

Potrivit materialelor cauzei, condamnatul Baţilin Iurii s-a aflat în detenție:

1) în Penitenciarul nr. 11 Bălți în perioada 05 noiembrie 2021 - 15 noiembrie 2021;

2) în Penitenciarul nr. 13 Chișinău în perioade 17 ianuarie 2022 - 24 ianuarie 2022, 24 aprilie 2022 - 03 mai 2022;

3) în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în perioade 15 noiembrie 2021 - 17 ianuarie 2022, 03 mai 2022 - 15 mai 2023, data întocmirii raportului (f.d. 11 - 15) .

9. Analizînd raționamentul concluziilor deduse de prima instanță în procesul de examinare a cauzei, în raport cu materialele anexate la dosar, Colegiul penal conchide că, instanța de judecată corect a constatat faptul detenției condamnatului Baților Iurii în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția privind apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Colegiul observă că, cercetînd calitatea condițiilor de detenție în Penitenciarul nr.2 Lipcani prin prisma celor invocate de către condamnat, a celor statuate în raportul prezentat de administrația penitenciarului, cît și ținînd cont de concluziilor prevăzute în rapoartele internaționale referitoare la evaluarea condițiilor detenției în penitenciarele Republicii Moldova, prima instanță temeinic a conchis asupra faptului că condamnatul Baților Iurii s-a aflat în condiții care au depășit nivelul de suferință inerent detenției.

Astfel, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul Baților Iurii pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr.2 au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar art.3 din Convenție.

Colegiul susține temeinicia soluției adoptate de prima instanță, or, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor.

10. Evaluînd gradul și intensitatea suferințelor suportate de condamnatul Ivanilov Eduard în perioada detenției *în calitate de condamnat* în Penitenciarul nr.2, conducîndu-se de principiul proporționalității și echității, instanța corect a dedus în baza art.473^4 alin.(4) CPP soluția de reducere a 1 zile de închisoare pentru fiecare 10 zile în care condamnatul Baților Iurii s-a deținut în condiții precare de detenție în penitenciarul vizat.

În cele din urmă, reducerea a 44 zile pentru perioada de 440 zile, în care condamnatul Baților Iurii s-a deținut în Penitenciarul nr.2 Lipcani, este una corectă.

Colegiul penal nu a identificat careva erori comise de prima instanță în procesul de calculare a perioadei de reducere a 44 zile din pedeapsa închisorii stabilită lui Baților Iurii.

Instanța de recurs consideră că reducerea aplicată este una adecvată și suficientă, bazată pe o justă și echitabilă apreciere a circumstanțelor de fapt și pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat și recompensa dedusă, și care va avea efectul compensatoriu.

11. Pe motivele expuse mai sus, Colegiul penal va respinge recursurile declarate împotriva încheierii Judecătoriei Edineț (sediul Briceni) din 31.05.2023, ca fiind nefondat, menținînd încheierea adoptată de prima instanță fără modificări.

Conducîndu-se de prevederile art.449 alin.(1) pct.1) lit.a) Cod de procedură penală, Colegiul penal

D E C I D E :

Recursul directorului Penitenciarului nr.2 Lipcani, comisar de justiție, Andrei Socol și recursul avocatului Andrei Lavric în interesele condamnatului Baţilin Iurii declarate împotriva încheierii Judecătoriei Edineț (sediul Briceni) din 31.05.2023, privind examinarea plîngerii condamnatului Baţilin Iurii împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, se resping ca nefondate cu menținerea încheierii în cauză fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Preşedinte de ședință,

Judecător Judecători: